

OFPRA

**CONCOURS POUR LE RECRUTEMENT
D'OFFICIERS DE PROTECTION DES REFUGIES ET APATRIDES
AU TITRE DE L'ANNEE 2007**

SESSION DES 20 ET 21 MARS 2007

**EPREUVE ECRITE D'ADMISSIBILITE
Epreuve n°3**

(au choix du candidat exprimé au moment de l'inscription)

Epreuve écrite de langue vivante étrangère consistant en la réponse à une ou plusieurs questions de compréhension d'un texte. Les questions ainsi que les réponses sont rédigées dans la langue de l'épreuve.

ROUMAIN

L'usage du dictionnaire n'est pas autorisé.

(Durée : 2 heures - coefficient 2)

Intrarea României în UE și mass-media din Franța

Scopul principal al acestui articol este o trecere în revistă a modului în care intrarea României în Uniunea Europeană a fost oglindită în mass-media din Franța. Analizarea felului în care suntem percepuți într-una din țările cele mai importante ale Europei din punct de vedere politic și economic se dovedește a fi un exercițiu util nu doar pentru ambiguitatea situației actuale (în realitate, România nu are proiecte viabile pentru a fi susținute în cadrul Uniunii), ci și pentru construirea unei strategii pe termen mediu și lung la provocările viitorului. Felul în care suntem reprezentați este esențial pentru pregătirea unui răspuns adecvat. Cantitatea de informație avută la dispoziție a fost destul de mare și diversă tematic. Am ales să ordonăm monitorizarea pe care am efectuat-o în jurul datei de 1 ianuarie 2007 în patru mari grupe tematice, încercând, acolo unde a fost cazul, să realizăm și o decriptare minimală a mesajului ascuns în spatele imaginilor sau emisiunilor radio.

România, o „carte poștală ilustrată”

România continuă să reprezinte o mare necunoscută pentru Franța și lumea occidentală, în general. Poziția sa excentrică față de „centrul” geografic al Europei, vecinătatea cu regiunea Balcanilor percepută ca nesigură și instabilă, secole întregi de prejudecăți referitoare la „barbarii” (cu necesare ghilimele) de la porțile Europei „civilizate” sunt doar câteva cauze ale acestei stări de fapt. Plus o notă aparte datorată imaginii dezastroase create de reportajele de senzație gen „copiii din canale” și minieria de, specifice anilor '90. Cu toate acestea, vechile stereotipuri nu și-a făcut apariția, așa după cum ne-am fi așteptat. Fascinația exotismului s-a manifestat însă prin reportaje, cum a fost cel difuzat de televiziunea *France 3* în chiar preziua aderării. Realizat la Brăteiu, în sudul Transilvaniei, sat populat în majoritate de țigani meșteșugari, reportajul a arătat o Românie arhaică, ancestrală, populată de personaje cu barbă până la brâu, ciocănind de zor alambice pentru țuică, turme de oi în libertate etc. Imagini coborâte parcă direct din gravurile romantice ale călătorilor francezi în Balcani la începutul secolului XIX – felicitări românilor ghizi care bănuim că au condus echipa din Franța! Senzație de curiozitate și de timp anihilat pentru spectatori,

dar și de îngrijorare, într-o țară unde mi-grația chiar constituie o problemă națională. Unul dintre țiganii intervievați nu ezită să spună că va merge în UE să caute de lucru, pentru că „în România se moare de foame”. Tot în aceeași categorie poate fi înscris și reportajul realizat de un jurnalist al cotidianului catolic *La Croix*, care vizitează Delta Dunării, descoperind un colț de Europa încăntător, unde trăiesc oameni care, în ciuda sărăciei și vieții grele pe care o duc, sunt încrezători în viitorul european al acestei regiuni. Celebrul și proeuropeanul post *ARTE* nu ezită să propună pe paginile de text, la capitolul „bucătărie tradițională”, rețeta de preparare a *Rouleaux de choux blanc farcis aux noix* (pe românește, sarmale), pentru a descoperi noul membru al Uniunii prin intermediul senzațiilor culinare, dialogul fiind întotdeauna mai ușor de purtat în Franța în jurul unei rețete de bucătărie. Iar ca lista să fie completă, utilizatorii francofoni propun pe un mare forum de discuții de pe *yahoo.fr* o întrebare simplă, dar nu lipsită de sensuri ascunse „ce se

mănâncă în România?” – poate cea mai bună probă a curiozității „populare” suscitată de prezența mediatică a necunoscutului România.

România, o problemă în plus pentru UE

Ziarul de stânga *Libération*, eurosceptic, nu ezită să folosească în loc de mesaj de bun-venit următorul titlu, foarte elocvent: *România și Bulgaria se foilează în Europa*. Limba franceză, limbă de o precizie chirurgicală, utilizează verbul *faufiler* pentru a desemna acele persoane care se introduc în societate nevrând să ofenseze pe nimeni, cu ajutorul norocului, dar și prin atitudine subalternă. Dincolo de capcana lingvistică, ideea de bază a articolului este că adeziunea celor două țări est-europene va agrava slăbiciunea internă a UE, deja greu pusă la încercare de blocajul constituțional după cele două referendumuri negative din 2006. Pe un ton mai puțin pesimist, aceeași idee apare și în cotidianul de centru-dreapta *Le Figaro*. Interesant de remarcat este faptul că discuția despre aderarea celor două este „topită” într-un articol dedicat problemelor cărora Germania va trebui să le facă față în perioada în care se va afla la cârma UE. Gestiunea dificilă a fondurilor europene, dublată de corupția „en-

demică" din cele două țări „smulse" din Balcani sunt citate ca doi factori de decizie importanți în adoptarea hotărârii instituționale de nivel înalt de a stopa extinderea Uniunii în anii următori.

Tot la capitolul „probleme" este clasată și delicata problemă memorială a țării. Televiziunea *France 3* a dedicat minule bune din jurnalul său de noapte Arhivelor Securității. Au fost prezentate imagini ale kilometrilor de rafturi de arhivă, interviuri cu Radu Filipescu, dar și cu Liviu Turcu, în rolul de justițiar (sic!) al trecutului. Ideea de bază ce voia să fie transmisă era aceea că trecutul comunist încă ridică probleme care fragilizază prezentul și, prin ricoșeu, democrația actuală. De altfel, într-una dintre cele mai bune analize dedicate evenimentului, publicată în ziarul *Le Monde*, autorul vede o legătură directă între „sechelile culturale" ale comunismului și dificultatea elitelor conducătoare de a începe un „veritabil examen de conștiință" asupra compromisurilor trecute. Rezultatul imediat: lipsa unui veritabil partid de stânga, care să construiască viabil pe bazele a ceea ce a fost bun din vechiul comunism românesc; necesar într-o societate victimă a unui liberalism feroce. „După 17 ani de la căderea comunismului, aceste țări rămân încă politic fragile. Costul social al reformelor, sărăcia și dificultatea de a asimila valorile democratice deschid un adevărat bulevard pentru naționalism-populism", concluzionează editoria- listul reputatului ziar francez și european.

România, oportunitate economică

Se pare că lecția campaniei de presă dedicată „instalatorului polonez" a fost bine însușită de media din Franța. Ba, mai mult, după ce am auzit interviul ministrului Muncii francez difuzat „în buclă" de radio *France Info*, vector cu o audiență extraordinară ce emite 24 h/24, putem spune că este așteptat cu brațele deschise „tehnicianul de lift român", așa de mare pare a fi nevoia de profesioniști

din acest domeniu. Mesajul oficialului francez a fost clar și fără echivoc: Franța are nevoie de forță de muncă în acele sectoare de muncă, 64 la număr, deficiente în privința recrutării. Dincolo de bune intenții politicos ambalate, este nevoie de români și bulgari pentru meseriile mărunte, prost plătite și mari consumatoare de timp și energie, pe care mai nimeni dintre autohtonii cu drept de muncă nu le dorește. La un alt nivel, nu sunt uitate marile exemple de reușită economică ale Franței în România, în frunte cu „clasicul" Logan, mențiunile și reportajele la uzina de la Pitești fiind de altfel și cele mai numeroase.

Chiar și aparenta sărăcie a satelor românești poate fi o șansă, dacă va fi inteligent folosită. Într-un articol cu titlu înșelător, *La Roumanie face à la mi-sère paysanne*, publicat în *Libération*, Luca Niculescu avansează ideea că în spatele sărăciei satelor românești se ascunde un veritabil potențial de practicare a agriculturii biologice (bio), atât de la modă acum în Occident. Spre deosebire de restul continentului, România încă nu a trecut în întregime la destructiva agricultură industrială, constatare îmbucurătoare și plină de promisiuni pentru viitor, dacă acest potențial va fi folosit în mod inteligent. Să fim oare optimiști? Numai că articolul mai menționează că 40% dintre pământuri se găsesc deja în mâinile speculatorilor de tot soiul, iar restul de 60% nu se simt nici ele prea bine...

România, o țară de frontieră a UE. Dimensiunea geopolitică

O idee ilustrată cu numeroase imagini transformate intenționat în stereotip, pentru a fi ușor recunoscute de către telespectatorul „mediu": camioane și trenuri oprite la control, vameși în uniformă pentru a apăra „fortăreața Europa" etc. Cel mai ilustrativ ni s-a părut a fi cel difuzat la oră de maximă audiență pe TF 7, chiar de Revelion: cadre turnate dimineața devreme, ceață subțire, un tren din Republica Moldova târându-se încet între două lumi, *Uniunea Europeană*, reprezentată prin România, și Moldova, zona nesigură a „celorlalți". Vameși români mustăcioși și preocupați, care își fac de lucru cu un endoscop prin intestinele vagoanelor vetuste născute în epoca sovietică, în căutarea țigărilor de contrabandă. Exact același tip de imagini au putut fi văzute și în cazul Bulgariei, numai că rolul Moldovei era interpretat de către Turcia. Este arătată îndelung și granița de Est, echipată cu detectoare termice și aparate de vedere pe timp de noapte, menționându-se că totul a fost cumpărat din bani europeni, care sunt astfel bine folosiți, nefiind deținuți de la scopul inițial, după opinia larg răspândită în Occident. Ziarul *Le Monde* publică cea mai serioasă abordare a jocului geopolitic al regiunii în chiar primul număr din anul 2007. Ideea de bază a articolului este că cele două țări se află într-o zonă de tensiuni geopolitice accentuate, zona Mării Negre. După căderea comunismului, ea a cunoscut un adevărat război soft (*la guerre molle* - în articol) pentru câștigarea supremației în zonă între SUA, Rusia și diversele organisme satelit, printre care este menționat și nou-născutul *Forum al Mării Negre* al președintelui Băsescu, o creație indigestă în sine pentru Rusia. Prin aderarea României și Bulgariei, țări cu fațadă maritimă importantă, *Uniunea*

Europeană a ajuns să fie prezentă direct în zonă, găsiindu-se față în față cu SUA, ce joacă un rol de „protector” cu diverse grade de libertate a țărilor de aici, și o Rusie iritată, „finta unui vast plan de îndiguire”.

În loc de concluzie

Reflectarea aderării României la Uniunea Europeană a fost limitată din punct de vedere temporal în media din Franța (plus/minus trei zile în jurul datei de 1 ianuarie), dar, în mod sigur, vor fi publicate numeroase articole de „monitorizare” în perioada următoare, mai ales din partea celor care au susținut că aderarea a fost un gest precipitat. Marea majoritate a semnalelor nu au fost tendențioase, ci au căutat să prezinte *realitatea*, așa cum se vedea ea însă de la Vestul continentului. Fără urme de fals naționalism, menționăm faptul că atenția acordată României a fost sensibil mai mare decât față de Bulgaria, din cauza ultimelor resturi de „francofonie funcțională” ce mai există, dar și a importanței geo-politico-demografice mai mari a României în ansamblu. *Cel puțin* în media din Franța integrarea României a fost percepută mai degrabă ca o „datorie” de onoare a mării familii europene, îndeplinită, în ciuda problemelor enorme pe care le mai are de rezolvat țara noastră. Se așteaptă ca, pe viitor, România (și Bulgaria) să confirme speranțele și indulgența arătate. Sau cel puțin să nu dezamăgească, așa cum au început deja să o facă vecinele din Europa Centrală.

Mirel Bănică

Questions

1. Prezentați în mod sintetic argumentele din mass-media franceză în favoarea și în defavoarea intrării României în Uniunea europeană.

(Présentez d'une manière synthétique les arguments exposés par les médias français en faveur ou en défaveur de l'entrée de la Roumanie dans l'U.E.)

2. Care din aceste argumente vi se par justificate ?

(Lequel parmi ces arguments vous semble-t-il justifié ?)

3. In ce măsură aderarea României la U.E va influența asupra disputelor politice actuale din România ?

(Dans quelle mesure l'adhésion à l'U.E. pourra-t-elle influencer sur les disputes politiques qui ont lieu actuellement en Roumanie ?)
